

Előfizetési árak
 helyben, vagy postán küldve:
 Egész évre . . . . . 10 frt — kr.
 Félévre . . . . . 5 — —
 Negyedévre . . . . . 2 — 50 —
 Egy órára . . . . . 1 — —
Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (Nagy-uj-utca 1702. sz.) bérmentre küldendő.

Előfizetési helyben:
 Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, Szalay Gyula kiadó lakásán (Kis-csampo-utca 183. sz.) és a szerkesztőségben.

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASÁRNAP KIVÉTELEVEL.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 75 kr. Nagyobb terjedelmű a közzétett hirdetések alkalmán jutányos áron vételnek fel. Bélyeg-díj minden külön beutaltatásért 30 kr.

Hirdetést vagy reklámt megában foglaló újdonság sora 50 kr.

Nyitási közlemények minden petit sora 50 krajczár.

Hirdetések fölvetésnek Szalay Gyulánál és a szerkesztőségben.

Kéziratok nem adóznak vissza.

Választási reform.

Debreczen, febr. 11.

A most lefolyt választásoknál tapasztalt botrányos visszaélések után önként felmerül a kérdés: hogy meddig tart ez így? —

Minden jó érzésű honpolgár szükségét érzi annak, hogy a jelenlegi képviselő-választási törvényt át kell adni a múlt történetének — és egy új választási törvényt és ezzel együtt egy új kor-szakot teremteni a nemzet történetében.

A reform annál égetőbb szükségé válik, minél közelebb megyünk a köz-igazgatási törvény újja szervezéséhez, — mely ha csakugyan a kormányi kineve-zést fogná életbeléptetni: a népjogon ala-puló — a nemzet közérzületének megfe-lelő és — igazságos új választási törvény a politikai szabadságnak egyik garantiáját fogná képezni.

Nagyon elfogult embernek kell an-nak lenni, a ki észre nem veszi, hogy a jelenlegi választási törvény az erkölcs-telenségeknek szülő anyagát hordja ma-gában és hogy igazságtalan.

Az erkölcselenségnek számos példái szemünk előtt játszódtak le, azokat te-hát bővebben illusztrálni felesleges. — Csak egyet emelek ki, mely leplezett alakban folyik — tehát kevésbé észre-vehető, de következményeiben annál ér-zékenyebben támadja meg, a polgárok jogát és politikai szabadságát. — Értem ez alatt a választási lajstromnak törvény-telen összeállítását.

A kormánypárt vezérei, hogy a több-séget a saját pártjuk részére biztosítsák, sokat megengednek maguknak a hatalom birtokában s sokakat felvesznek a választók közé olyanokat, kik a szavazásra sem képe-sítéssel, sem jogosultsággal nem bírnak, ha előre tájékozzák magukat, hogy eze-ket vagy kényszeríteni, vagy megnyerni lehet a kormánypárt részére. — Ellen-ben nem veszik fel, vagy éppen kitérülnek a szavazásra jogosultak közül azokat, a kiktől tudják vagy gondolják, hogy nem állanak szolgálatukba.

Igy állították fel ma napság legtöbb helyen a többséget. — És ezen többsé- get nevezi a kormány a nemzet akara-tának?

Sokkal észrevehetőbb bajt okoz, hogy a jelenlegi választási törvény igazságtalan, mert csak a vagyonos osztálynak ked-vez. — Az az iparos, az a kis kereskedő, az a kis birtokos és általában a közép-osztály, mely aránylag jobban meg van terhelve adóval, mint a vagyonos osztály — de az állam iránti kötelességét éppen úgy tartozik leróvni, mint a vagyonos osztály, — meg lesz fosztva szavazati jogától, ha április hónap 15-ig hátralékos a adóját be fizetni nem tudta.

Ha hozzá vesszük ezekhez a magas cenzust, mely a szavazati jogot össze-szorítja: úgy tisztán áll előttünk, hogy a jelenlegi választási rendszer a népjogot, mely az egyenlőség, testvériség, a sza-badság elvein épült fel, — éppen nem istápolja a jelen rendszer — mondja Lave-leye — meghamisítja a képviselési rend-szert. — Csak a többségek vannak kép-viselve. A kisebbségekkel úgy bántanak, mintha nem is léteznének. Gyakran még az is megtörténik, hogy a többség a vá-lasztók kevesebbisége által választatik, — vagy hogy a parlamenti többség által ho-zott határozat ellenkezik a választók nagy többségének óhajával.

A jelen rendszer arra kényszeríti a különféle véleményeket, hogy két ver-senyző pártba csoportosuljanak, hacsak azt nem akarják, hogy elveszítsék szava-

zatukat eredmény nélkül. Tehát olykor természetellenes szövetségeket parancsol rájuk és minden esetben gátolja a füg-gellen és eredeti véleményeket, hogy nyil-atkozhassanak.

A jelen rendszer lealacsonyítja a par-lament tagjai képességének színvonalát, mert nem ad helyet az erőteljes szelle-meknek, ha nincsenek a pártok helybeli vezetői által támogatva.

Mindezekből kétségtelen tehát, hogy a jelen választási rendszernek reformja oly sürgős teendőjét képezi az ország-gyűlésnek, hogy le kell kötni mindazok figyelmét, kik a kormányformák javítását és a nép ügyét szívükön viselik.

Mielőtt azonban saját véleményün- ket a választási rendszer reformjáról el-mondanók, — szükségesnek tartjuk meg-ismertetni azon különféle választási mó-dokat, amelyeket eddig részint az elmé-let felállított, részint a kontinensen gy-a-korlatba is vétettek.

Első helyen kell megemlítenünk azon rendszereket, melyeket a kisebbség méltá-nyos képviselésének elérésére a zangolok ta-láltak fel. Mindenik rendszer azonban azon ismeretes alapelveken alapul, hogy: tisz-teletben kell tartani a véleményeket és amennyiben a vélemények tiszteletben tartják a törvényességet, türemük kell azokat, sőt biztosítani részökre a képvi-seletet, melyhez joguk van. Ne kényszer-ítsük tehát hallgatásra azokat, a kik úgy gondolkoznak, mint min. Azután azok, a kik ma többségben vannak, lehet hogy holnap már nem lesznek többségben. Tiszteljük hát lelkiismeretesen a kevesebbég jogait, hogy az is tisztelje a miénket akkor, mi-dőn mi leszünk gyengébbek.

Vége, ha valamely rossz csakugyan létezik, minél felforgatóbb, erőszakosabb, esztelenebb — annál sürgetőbb szükség, hogy napvilágra lépjen és hogy megvi-tattassék.

Lássuk már most a különböző rend-szereket egyenként:

1. A halmazó vagy cumulativ rend-szer abban áll, hogy minden választó annyi szavazattal rendelkezik, a hány választandó jelölt van — s összeha-mozhatja minden szavazatát azok közül egyetlen egyre. Ha már most három je-lölt van választandó, a jelen rendszerben a többség nevezi ki mind a hármat és a kisebbség nem lesz képviselve. A cu-mulativ szavazattal rendelkezik — szavazó lapjára vagy három különböző nevet ír-hat, vagy háromszor írhatja ugyanazt a nevet s minden felírt név egy-egy szava-zatnak számítatik. — Ekképen ha a vá-lasztók harmada egyetért abban, hogy csak egy jelöltre szavaz, biztos, hogy azt keresztül is viszi és a kisebbség képvi-selvére lesz.

2. A megszorító szavazat abban áll: hogy ha három jelöltre kell szavazni, minden választó csak két nevet írhat választó lapjára. A kisebbség tehát — ha csak nem igen jelentéktelen — szert te-het egy képviselőre három közül.

3. Az angoloknak most említett két elméletén kívül figyelmet érdemel az ugy-nevezett »arányos képviselés«-rends-zere, melynél fogva minden pártnak annyi képviselővel kellene bírni, a hány ezer párthíve van. A választók száma a választandó képviselők számával osztva nevezhető választási quotiensek. Minden véleménynek, mely választási quotienst hoz létre, képviselővel kellene bírnia. Két képviselővel, ha kétszer nyeri meg a quotienst és így tovább. Erre nézve azon-ban az egész országnak egyellenegy vá-lasztó testületet kellene alkotni. Minden

választó szavazhatna neki tetsző jelöltre anélkül, hogy alá vetné magát a választási bizottmányok rendeleteinek és anél-kül, hogy kénytelen lenne olyan embe-rekre szavazni, a kiket nem választana, ha szabad szavazattal bírna. — Ezzel kapcsolatban áll:

4. Az arányos és személyes kép-viseltet rendszere; hogy: minden választó először azon jelölt nevére írja szavazó jegyére, a kire legtöbbet tart, azután ro-konszenvei sora szerint azon személyek neveit, kikre nézve szintén óhajítja, hogy azontul a parlamentbe jussanak. Felbon-tásnál minden szavazó-jegy csak egy névre érvényes. Mihelyt megnyerte vala-mely jelölt a választási quotienst, kikiál-tatik megválasztottnak. Azután a szavazó jegyek a következő névnek javára szol-gálnak és így tovább. Ismét következik, hogy minden szavazó-jegy mindenkor azon vélemény javára számít, melynek érvényre emelése célozlatolt. A képvi-selet tehát szigorúan arányos, egy-szersmind személyes is lesz, mert minden választó hozzájáruland, hogy első helyen azon személy választassék meg, a kire legtöbbet tartott, a második helyen az, a ki második sorban következik ro-konszenvében és így tovább.

5. Az »uninominál« rendszer lé-nyege következő: Minden választó csak egy névre szavaz, de minden jelöltnek nyilvánosságra kell hozni a nevek jegy-zékét, a kiknek javára számítassanak egymásután a szavazatok, melyeket ny-e-rendene a saját megválasztásának bizto-sítására szükséges választási quotiensen-tul. Például: Pál jelöltként lép fel, a kö-vetkező nevek jegyzékét hozza nyilvános-ságra: Lajos, Frigyes, Jakab. A választási quotiens 1000 lévén — Pál ha 1000 szavazatot kapott, meg van választva. — A névvel ellátott többi szavazólap azon-tul Lajosnak s ha sorban Lajos is meg-választatott, Frigyesnek, végre Jakabnak számítatik.

6. Az osztályképviselet rend-szere azon elméleten alapul, hogy az iparos, kereskedő vagy földmivelő osztály külön érdek-képviseletet nyerjen — és erre nézve az illető társadalmi osztályok-nak külön-külön szavazati jog adassék.

7. Az általános népszavazás. Lényege abban áll, hogy minden nagy-korú honpolgár szavazati joggal bír. Is-meretes a francia plebiscitum. III-ik Napoleon még a császárságot is annak köszönhetette. Végre:

8. A titkos szavazás, mely le-het általános, vagy bizonyos cenzushoz kötve.

Látni való, hogy a törvényhozónak módjában áll válogatni a különböző jobb-nál jobb választási rendszerekben. A kér-dés csak az lehet, hogy a nemzet vi-szonyainak melyik a megfelelőbb?

Mi leplezetlenül kimondjuk, hogy az általános és titkos szavazásnak vagyunk híve.

Az általános szavazati-jogot kívánjuk behozni nemcsak azért, mert ez felel meg a népjognak, hanem azért is, mert azon kisebbség, mely jelenleg szavazattal bír, a törvényeket majdnem mindég sa-ját javára csinálja, vagy legalább nem védi a szavazatból kizárt osztályok ér-dekeit úgy, mint ezek önmagok védének.

Továbbá, mert nincs jobb politikai nevelés, mint részt venni választói moz-galomban és a szavazásban. Az általános szavazati-jog tehát a cél, mely felé haladni kell. Törekedni az igazság érdekében, ter-jeszteni a politikai képességet, és azon arányban, a mint ez terjed, szaporítani a választók számát.

Hogy az általános szavazati-jogra a magyar nemzet már elég érett, arról biztosítanak hosszú alkotmányos életünk és a kötelező népoktatás.

Ha pedig a jelenlegi választási vissza-éléseket megakarjuk szüntetni, annak nincs gyökeresebb orvossága, mint a tit-kos szavazás. A politikai közvéle-mény, közóhajítás és a meghamisíthatat-lan nemzeti akarat csak ez által nyil-atkozhatik tisztán, minden erőszak, min-den remegés és utógondolat nélkül.

Ne féljen a titkos szavazástól a kor-mány, mert ha megbukik, holnap ismét felemelkedhetik, ha meggyőzi a népet jobb szándékáról. Ne féljenek ettől a jelenlegi pártok sem, mert éppen úgy mint most, felállíthatják jelöltjeiket.

Angolország még a hatalmas tory és wigh pártok harcában is — engedni volt kénytelen a közvéleménynek, és az 1870-ik évben törvényerőre emelte a titkos szavazást. Azóta a kedélyek nyu-godtak. És a kontinensen melyik állam az, a melyik kiállja a versenyt Angliával állam-szervezetben, jólétben és alkotmá-nyos szabadságban?

Jelszavunk tehát az: hogy ki kell törülni az élok sorából a jelenlegi slendrian választási törvényt. Az állam egy örökö-sen mozgó kerék, mely forgásában le-hányja magáról a rátapadt sarat, és ha-lad a tökéletesedés útján. Csak azok, a kik a gyeplőt tartják, vigyázzanak, hogy olyan kátyuba ne vezessék az ország szekerét, mely az előre haladást meg-nehezítené.

A történelem logikája igazolja, hogy a zsarnoki erőszak és elnyomás meg-bosszulja magát, ellenben a nép jogának és szabadságának érdekében tett bármely intézmény még mindig halásznak mutat-kozott.

Videant Consules!!

Vályi Nagy Gusztáv.

BELFÖLD.

A szalontai választás. A szalontai képviselőválasztási elnök, Santha István ellen, a büntetőtörvénykönyv 181 szakasza alapján, visszaélés miatt, bünvádi följelentés történt.

Minisztertanács. Kedden délelben több óráig tartó minisztertanács volt, mely első sor-ban a trónbeszéd körvonalaival megállapításá-val foglalkozott. A trónbeszédnek a külügyi helyzetre vonatkozó passzusát gróf Kálnoky közös külügyminiszter közvetlenül az ország-gyűlés megnyitása előtt küldi Budapestre. A miniszterelnök Bécsbe utazott a trónbeszéd dol-gában s egyuttal jelentést tesz a királynak a választásokról.

A képviselőház alakulására vo-natkozólag, mint egyik felhatalos tudósító je-lenti, megtörtént a megállapodás. A képviselő-ház elnöke báró Bánffy Dezso lesz, az al-elelnökségre Bokross Elek és gr. Andrássy Tivadar vannak deszignálva. A jegyzői kar marad a régi, csak Dárday Sándor és az állam-hivatalra kinevezendő Varasdy Károly helyett lesznek kijelölendők újak. A háznagyi hivatal jelöltje Csávossy Béla.

KÜLFÖLD.

Bismarck akcióba lép. Berlini parlamenti körökben híre jár, hogy Bismarck herceg még a jelen ülészek alatt Berlinbe megy, hogy az iskola-törvényjavaslatl szemben elfoglalt álláspontját az urak házában kifejtse.

Katonai kinevezések. A király Don Miguel braganzai herceget a II. Vilmos csá-szár nevével viselő 7. lovasszred ezredtulajdo-nosává, a lovasság főfelügyelőjévé pedig Gagern báró, a jaroslauzi lovassági hadosztály parancs-nokát nevezte ki. Az utóbbi helyébe Hegedűs vezérőrnagy megy Jaroslauzba.

Az angol trónbeszéd. Az angol par-lamentet febr. 9-én trónbe-zeddél nyitották meg, mely Anglia viszonyát a többi hatalmak-hoz állandóan barátságosnak mondja.

A keresztények üldözése Kíná-ban. A »Daily Cronicle« külön tudósítja, ki most azokat a városokat járja be, melyekben a lázadók a keresztényeket feikonozták, ta-

pasztalatairól borzalmat gerjesztő híreket ir lapjának. A kisebb vérengzéseken kívül különösen két helyen volt nagyobb mérszárlás: Nin-Tschangban és Dschiholban, hol számos keresztényt leöltek, a gyermekeket élve meg-sütötték, s a missionáriusok templomát felgyújtották s azután körülállták, hogy senki se menekülhessen belőlük. Az elfogottakat iszonyu kegyetlenséggel végezték ki. A város mandarinjai keresztbefont karokkal, tetlenül nézték a vérengzést, melynek befejezése után a gyilkosok tiszteletere lakomát rendeztek.

Orosz kivándorlók sorsa. Az orosz határon Landsbary város közelében véres harc volt orosz-lengyel kivándorlók és orosz csendőrek között. A kivándorlók titokban és egész csapatlalt akartak átsurranni a határon. A csendőrség észre vette szándékukat s az ellenálló kivándorlókat erőszakkal akarta visszatartani. Heves harc fejlődött ki, amelyben három kivándorló meghalt, tízet súlyosan megsebeztek, a többi elfogták.

48° magyar.

A népszámlálás végleges eredménye azt igazolja, hogy Magyarország lakosságának 48%-a magyar, tehát a tizenöt milliót felülhaladó lakosságnak majdnem fele teljesen az. A legutóbbi népszámláláskor 1880-ban a szűkebb Magyarország lakossága közt csak 46.65 százalék volt a magyar. S így azóta a népesség szaporodását túlhaladta. Mert 1890-ben, tehát 10 évvel később a magyarság 1.35 százalékkal több mint ezeltett.

Tények igazolják tehát azt a körülményt, hogy a magyarság nemcsak kulturális tekintetben, hanem számszerűleg is nagyobb mértékben érvényesíti magát. S ennek így kell lenni.

Ha másképpen volna, akkor kétségbe kelene esnünk hazánk sorsa miatt. — Mert lehetne-e oly országnak nagy jövőt jósolni, a hol az uralkodó nemzet nem szaporodik fokozottabban, mint a többi nemzetiség.

Nem! mert oly országnak csak azt lehetne jósolni, hogy az vagy egy más növekvő életerősebb nemzetiség által fog előbb-utóbb kormányoztatni, vagy azt, hogy egy külső hatalom által fog meghódítani. A legpesszimistikusabb hajlamokkal sem állhatjuk, hogy minket ily veszély csak távolról is fenyegetne. Értve ezalatt azt, hogy a fenyegető sikert érhetlen el. Mert sajnos, hogy vannak nálunk oly elemek, kik erről álmodoznak, de tények igazolják, hogy ez elemek csak utópiákkal kecsesgetik magukat.

Lássák be végre valahára, hogy ez országban a magyarság van hivatva az uralkodásra, s minden ezzel ellenkező törekvéseknek előbb-utóbb kudarcot kell vallani. Mert az csak természetes kifolyása a viszonyoknak, hogy Németországban a németeknek, Franciaországban a francziáknak s Magyarországon a magyaroknak kell uralkodniuk. S ha országainkra a saját nemzetiségük jellegét reányomják, az törvényes, helyes s okszerű.

Ha tehát azt constatáljuk, hogy az 1890-iki népszámlálásnál az tűnik ki, hogy a magyarság szaporodik, azzal csak azon természetes tény nyer igazolást, hogy Magyarországon a magyarság van hivatva az uralko-

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

A képviselőválasztás martirjai.

(Humoreszk.)

Irta: Kanizsya Endre.

(Folytatás és vége).

A cselédség lóhalálában futott az orvos urért, ki értesülvén, hogy anyósa nagyon beteg, vágatott sebesen, de előbb minden néven nevezendő szentekre kérte a cselédekét, majd biztatta őket foghúzással, köpülőzéssel, stb. ha mernek valamit szólni anyósa betegségéről az ügyvédnek. Hja, hiába! a mámi öreg, hátha végrendelet, — pedig ugy van. — Itt meg lsten ments az ügyvédnek jelen lenni! Apaga satanas!

Remény s kétség között nyitott be anyósához, s nagy bosszuságára ott állt az viruló egészségben ágyában.

— Szi-szivemből ö-örülök, hogy egészségben láthatom, szolt a sietségűl szinte fuldokolva az orvos.

— Ne sokat beszélj Marcsi, ülj le s aztán ide halgass. En már öreg cseléd vagyok, féllábom a sirban, várja a másikat. Nem sok öröm van már részemre főntartva, de ti akartok itt a kisiesit méréggé változtatjátok, megkeserítitek életem alkonyát, erővel a sirba akartok tenni. Méregkeverőket, gyilkosok vagytok te is, az ügyvéd is. Han-em jól van. Hát mielőtt meghalnék, ütök én kettőtök közül azon, a ki hibásabb, olyat, hogy tudom felkaparna a sirból. En nem akarom, hogy világsufjává legyetek ti is, én is, azt akarom, hogy mielőtt meghalnék, ti ketten kibéküljétek, minden vasárnap familiáliter nálam legyetek, érted?

dásra, nem pedig a német, román vagy bármelyik más nemzetiség. Ez elvet mindenki osztja s mindenki természetesnek s így törvényesnek is találja, hogy minden országban az arra hivatott nemzetnek kell uralkodnia. S ha ez így van, a mint van is, azt kell kérdeznünk, hogy honnan ered a nemzetiségi kérdés, s miért van ez meg hazánkban is?

A kérdésre a felelet csak akkor adható meg, ha előbb még egy kérdést teszünk fel.

Hogyan lehetséges az, hogy egy rendezett, törvények által szabályozott társadalomban, a hol tiltják s büntetik a lopást, sikkasztást, mégis akadnak olyanok, a kik lopnak, sikkasztanak stb?

A következtetés ezekből az, hogy a ki ezt cselekszi, az törvényellenesen jár el. Mert megsérti a társadalmi rendet. Így van az a nemzetiségi kérdésnél is. Mert az uralkodó nemzetel szemben ök akarnak uralomra jutni. S az ily törekvésekre bátran s igazságosan kimondhatjuk, hogy ezek is törvényellenesen járnak el, megsértik a társadalmi rendet.

A különbség a két esemény között csak az, hogy más-más törvénybe ütközik.

S ezek után csak az a kérdés, hogy a nemzetiségek elismerik, természetesenük s indokoltak találják-e Magyarországon a magyar faj dominálását?

Hogy el kell ismerniök, eziránt törvényeink intézkednek.

Hogy természetesenük s indokoltak kell találniök, erről meggyőzheti öket azon tény, miszerint a magyar elem az ország népességének 48 százaléka.

Ez tény és való.

Ha tehát ez elemek a hazafiasságot nem ismerik s így ezzel meg nem hódíthatók, hódoljanak meg a reális tényeken alapuló erőnek, a hatalomnak. Értsék meg végre, hogy ez az ország ezer év óta a magyaroké, s másé nem lehet.

Városi közgyűlés.

Debreczen, febr. 11.

Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága — Gf Dégenfeld József főispán elnökelete alatt — ma d. e. rendes közgyűlést tartott, mely szépen volt látogatva.

Gróf Dégenfeld József főispán megnyitván a közgyűlést, olvastatik a november és december hónapokról szóló polgármesteri jelentés, mely minden megjegyzés nélkül tudomásul vétetett. (E jelentés főbb adatait a közigazgatási bizottság üléséze alkalmából közöltük volt.) Négy virilis bizottsági tag, kik egyuttal választott bizottsági tagok is, utóbbi minőségükhöz ragaszkodván, helyettük a virilis póttagok közül behivatnak: Váradi Sz. Miklós, Erber Vilmos, Tüdös János és Lévy Ferencz.

Márk Endre bizottsági tag a mult közgyűlésen több interpellációt intézvé a polgármesterhez, Simonffy Imre polgármester most adja meg azokra a választ.

Márk Endre első interpellációja így hangzott:

1. Van-e tudomása a polgármester urnak arról, hogy Balogh M. főmérnök, ki a városi téglyár kezelője, maga is hasonló gyárteleppel bír?

Most pedig a legközelebbi képviselő-választás alkalmával egy párton legyetek. Neked beszélek, te vagy okosabb. Azt én nem bánom, akár te mégy át az ügyvéd pártjához, akár az ügyvédet nyered meg pártod részére. A fő az, hogy egy párton legyetek. Így aztán ha egyszer megtört a jég köztetek, csak kibékültök örökre minden kérdésben. Sjc volo, sic jubeo! Ha pedig te ezt ki nem viszed, én hivatam az ügyvédet, s a „laposgáti” szözlöt stante pede a nevére iratom — pedig erre fáj legjobban a fogad tudom, és használatába azonnal átbecsátom a birtok felén kívül. Ha pedig kiviszed, a tied lesz azonnal. Most elmehetsz, vagy megfogadod parancsomat, vagy sohse lássalak!

Lecsüggesztett fővel bandukolt haza az orvos, s gondolkodott a fogas themán.

Nem került bele egy negyed óra, szaladt az ügyvéd is anyósához. Epen az utolsó nagy pártértekezlet volt nála, midőn meghallotta, hogy nagyon beteg lett az anyós. Utcza neki! Lecsapta a szavazó listát a bizalmi férfiak elé, s ezen szavakkal: Várjatok, elrohant. Öt hat lépést ugorva a grádicion mormogta: üsse a mennydörgős rénnnykő a magas politikát, mikor az anyós beteg. Héj, csak azt az orvost vitték volna most falura beteghez, majd megkomponálnám én a végrendeletet.

A beteg öt is egészségesen, de hideg, kimért modorban fogadta.

Ülj le, jó hogy jössz, épen külden akartam érteid. Hallottam a komédiát, a mit csináltál. Futó bolondd akarsz engem tenni. Hát azért adtam én ferjhez mind a két leányomat, hogy a két vómre ujjal mutogasson, kiröhögje a legutolsó csavargó is, sajnálkozzanak rajtam s felescegek: na hiszen a vén bolond Csutkásné

2. Összeférhetőnek tartja e ezt a város érdekeivel?

3. Fog-e gondoskodni arról, hogy a város lakóinak közérületét sértő ezen állapot megszüntetessék?

A polgármester ezekre azt -válaszolja, hogy a városi téglyárnak nem a főmérnök, hanem Király Gyula a kezelője, — műszaki tekintetben pedig a Stahl Géza felügyelete alá tartozik. A városi téglyár a közel jövőben magán-egyéneknak nem gyárthat téglyát, annyira igénybe van véve a városi nagy építkezésekhez szükséges téglá-mennyiség gyártásával, — a főmérnök téglyára tehát nem csinál konkurrencziát a városi téglyárnak. Azt azonban ő maga is kívánatosnak tartaná, hogy a városi tisztviselők semmiféle gschäftet ne üznének, ezt azonban a törvény nem tiltja. A körkemenzéből mindig szép jövedelme volt a városnak s ez első sorban a főmérnök érdeme. A főmérnököt igen becsületes, tisztességes embernek ismeri, ki meg nem vesztegethető — s a város érdekeit mindig szíven hordozza. Kéri választásának tudomásul vételét oly formán, hogy figyelemzetendő a főmérnök, hogy magán-ügyeit úgy intézze, hogy a város iránt vállalt kötelességeinek megfeleljen.

Márk Endre nem veszi tudomásul a választ. A főmérnöknek főkereseti forrását nem tisztviselői fizetése, hanem téglyára képezi. A polgármester is úgy van meggyőződve, hogy nem helyes az, ha a tisztviselőt üzetlet folytat. Különösen helytelen ez a mérnöki hivatalnál, hol a munka folytonosan szaporodik, hol a munkaerőre nagy szükség van, annyira, hogy minden nagyobb építkezésnél drágán megfizetett szakérőket kell alkalmazni. A főmérnök kályhagyártat is rendezett be, s személyesen állítja föl a kályhakat, a mi idejét szintén igénybe veszi. Többek érületét sérti ezen eljárás, s inditványozza, hogy adassék ki az ügy a jog- és pénzügyi bizottságnak, hogy megfelelő módon alakítsa át a szervezési szabályrendeletet.

Simonffy Imre elismeri, hogy többet is tudott volna tenni a főmérnök, ha e gschäftje nem lenne, de viszont oly sok hasznot tesz, hogy megérdemli a védelmezést. Felhozza, hogy a megyei tisztviselők, sőt még a miniszterek is gazdálkodnak, a főmérnök urnak tehát nem tiltható meg az, hogy téglyagyártat tartson fent. Azon kifogásra, hogy a nagyobb építkezéseknél külön szakérőket kell alkalmazni, megjegyzi, hogyha 3 főmérnöke lenne is még a városnak, még akkor se lennének képesek a dolgot elvégezni. Kéri választásának tudomásul vételét.

A közgyűlés többsége olyan értelemben, hogy a polgármester figyelemzetni fogja a főmérnököt, hogy magán-ügyeit úgy intézze, hogy a város iránt vállalt kötelezettségeinek megfeleljen, tudomásul veszi a választ.

A házankénti köldulás megszüntetése tárgyában Márk Endre által a mult közgyűlésen beadott interpellációra azt feleli a polgármester, hogy a közbéjött nagyfotosságu ügyek miatt nem volt ezen ügy előkészíthető. Felsorolja, hogy mily ügyeket végzett el mostanában a tanács, s mily fontos ügyek várnak még elvégzésre.

A választ azon ígéret mellett, hogy ezen ügyben a szeptemberi közgyűlésre javaslatot fog a tanács előterjeszteni, tudomásul vette a közgyűlés.

A belügyminiszter leirata, melyben tudatja, hogy őfelsége a reichenbergi bombamerénylet után a város közönsége által hozza intézett üdvkivánatotak köszönettel vette, tudomásul vételik.

Két szabályrendeleti módosiás után tárgyalatik a tanácsi előterjesztés a törvény-

fogott magának két még bolondabb vól! Na hát most már azt mondom, a mai nappal ennek vége szakadjon. Te vagy okosabb, nekem beszélek, az orvosnal találkozni sem akarok. Mennyi lakbért fizetsz te? ugy-e 800 forintot évenként? No hát ha te az orvosnal kibékülsz, én haladéktalanul nevedre iratom ezt a kuriát, használatodba adom a fele birtokrészen felül. A mostani képviselő-választáskor az orvosnal egy párton kell lennetek, hádd mutassam meg a világnak, hogy az én két vóm egy test egy lélek. Nem bánom én akármelyik pártra szavaztok, a fő az, hogy egy párton szavazatok. Ha pedig te ezt mint okosabb ki nem viszed, te leszesz hibás, s én nekem három ujjom feltartva mondom, e dotáció az orvosé lesz, hivatam a kir. közjegyzőt, téged pedig mig élek, a házamba se bocsátlak, ide költöztetem az orvosékat. Értetted? Vagy — vagy. Elmehetsz! Száz fogas prókátor sem adott még fel ilyen gordiusi csomót megoldásra az ügyvédnek, ki szinte lehorgasztott fővel érkezett vissza a pártgyűlésre.

A két sógor a választás napjáig mindig azon tündött, hogy lehetne egymással véletlenül találkozni, s úgy a hogy beforni a másikat. Mert hogy melyik párt győz, az kis Miska a „laposgáti” szözlő, vagy a „kuria” birásához képest. Ez volna az igazi lefőzés. Már pedig itt élére van állitva a dolog. Valamelyikőjük lefőzi a másikat, s azon aztán nem segít senki. Hogy az anyós az orvosnal beszél, azt az ügyvéd, hogy az ügyvéddel beszél, azt az orvos nem tudta, s nem is hallotta a korteskedés zajában. Mielőtt felvirradt volna a dicső nap hajnala, előző este — lehet keresték egy-

hatósági bizottsági tagok létszámának újbóli megállapítása és a választó-kerületek újbóli beosztása tárgyában.

A tanács javasolja, hogy mitan a város lakossága a legutóbbi népszámlálás szerint 56,940 lélekből áll, 224 főben állapítandó meg a városi biz. tagok száma. Ebből 112 virilis, ugyanannyi választott bizottsági tag. A 112 választott bizottsági tag az egyes kerületek közt következőleg osztandó szét:

Az I-ső kerület választ	16 biz. tagot.
A II-ik „ „	16 „ „
A III-ik „ „	12 „ „
A IV-ik „ „	20 „ „
Az V-ik „ „	24 „ „
A VI-ik „ „	24 „ „

Buday József kifogásolja, hogy nem az összes választók, hanem csak a választói névjegyzékbe fölveti választói névsor alapján osztották fel az egyes kerületek közt a választandó bizottsági tagokat.

Kiss Albert csatlakozik a Buday József kifogásához, mert a számtani adatoknak sem felel meg az egyes kerületekben a felosztás. E felosztást részrehajlónak, irányzatossá tartja. Nem a választási névsorba fölveti, hanem az összes választók arányában állapítandó meg az egyes kerületekben a bizottsági tagok száma. A tanács által javasolt felosztás szerint a várga-és piacz-utczáknak többsége lenne a péterfia-és csapó-utczák felett, noha ez utóbbiakban lakik a város népének többsége. A tanács javaslatát nem fogadja el, hanem azt inditványozza, hogy a felosztási tervet dolgoztassék át s azután terjesztessék ide a közgyűlés elé.

Szöke János az ellen emelt szót, hogy a hivatalos szavazatok segélyével leveretelnek a törzspolgárok, kik állandóan fedezik a város szükségleteit.

Kovács József a tanácsi előterjesztést nem tartja olyanoknak, hogy a felett most érdemlegesen intézkedni lehessen. Az ő számítása szerint nem 224, hanem 228 bizottsági tag illeti meg Debreczent. Javasolja, hogy az ügy tétessék vissza a tanácshoz, hogy helyes alapon számítsa ki az arányt.

Gróf Dégenfeld József főispán szintén azon véleményben van, hogy 228-ban állapítandó meg a bizottsági tagok száma, — így nem 112, de 114 választandó tagot kellene az egyes kerületek közt felosztani. Javasolja, hogy a II-ik kerületben 17, a III-ik kerületben pedig 13 bizottsági tag választassék.

A tanács javaslata — a főispán módosításával — 67 szavazattal 45 ellenében elfogadtatott.

B. Wesselényi Miklós emlékszóbrára 100 frt, a debr. izr. hitközségnek pedig 500 frt segély megszavazatik. A guti vadász-társulat bérlete meghosszabbittatik. A városi ménes kezelésére nézve elhatároztatik, hogy a Nónius-fajjal újabb kísérletezések történjenek. Tóth Kálmánnak a honvédségi laktanyák építési vállalatára kiadása tárgyában hozott tanácsi végzés elleni fellebbezése elvetetik. Végül apróbb ügyek, jelentések, számadások, nyugdíj és kegydíj iránti kérvények tárgyalattak, — ezzel a közgyűlés d. u. 1/1 órákor véget ért.

Végül megjegyeztük, hogy a főispán a tárgysorozat 14-ik pontjánál elhagyta a közgyűlési termet s azonnal a polgármester elnökölt.

Ujdonságok.

* **Hadmentességi díj.** A hadmentességi díjkötelesek, legyenek azok előbbi időből, vagy most kezdődőleg díjkötelesek, tartoznak bejelentéseiket 1892. évi február havában azon városi adóügyszátnál megtenni, hol állandóan tartózkodnak; az e célra szolgáló s ingyen

mást — egy utca szegleten a kanyarodónál egymásba ütődtek.

— Pardon!

— Pardon! mondá a másik.

— Kikapsz holnap prókátor, százötven többségünk van, nevetett az orvos.

Nem ültetsz fel méregkeverő, — mi vagyunk kétszáz többséggel, jer a gyűlhelyre, — nézd meg.

— Van eszembe, — nem vacsoráltam még!

— Tisztességes pártvezér nem eszik ott-hon ilyenkor, — hanem harap a vendéglőben valamit, aztán helyt áll egész éjszaka.

— No megállj, szavadon foglak. Ugy is a legfősvényebb ember vagy, ha kifizeted a vacsorámat, persze pezsgő quantum satis, s velem jössz, nem megyek haza!

— Jó!

A két sógor karon fogta egymást, köpenyegökbe húzódtak fülig, előbb azonban a hivatalos toll szebbe vándorolt a kalap melől, s bevették magukat egy neutrális vendéglőbe, hol az ismerősök közül senki se jár ilyen időben, külön szobát nyitattak maguknak, meghagyva a pinczérnek, hogy senkinek sincsenek itt, s aztán vacsoráltak. Mikor a pezsgő durrogott, elkezdtek egymást kapacizálni. Mindkettő elővette minden tehetségét, rajzolva az előnyt, elvtisztaságot stb.

— Királyi táblát kapunk, ha mi nyerünk, szolt az ügyvéd, minden bírónál te leszesz a házi orvos, megtizzerezed évi jövedelmedet.

— Klinikát, egytetemet kapunk, ha a mi pártunk jut kormányra, s minden tanárnak te leszesz ügyvédje, az egyetem jogtanácsosa,

nyerendő nyomtatványon kötelesek a) polgári állásukat, b) lakásukat, c) azon sorozó járás, illetőleg község nevét, melyben a törvény 1. §-ában felsorolt okok valamelyikéből a hadi (hadi tengerészeti) vagy honvédségbeli szolgálat alól mentesek, d) azon évet, a melytől fogva a felmentés számítható, bejelenteni és e) a reájuk, esetleg azon családokra, kinek család-jához tartoznak, a megelőző 1891. évben általános lakhelyükön esetleg más községben is kivetett egyes állami adók összegét hitelesen kimutatni, ezenkívül f) azon véd-, illetve díj-kötelesek, kiknek hadmentességi díját a törvény 11-ik §-a értelmében a család fő fizeti, a család fő nevét és 1891. évi adóját, g) azok pedig, kiknek hadmentességi díját a munkaadó fizeti, a munkaadó nevét és lakását bejelenteni. Ezen adatok bejelentésének elmulasztása, a kiadvandó hadmentességi díj három, egész hatszoros összegének megfelelő bírságot von maga után. Ha a munkaadó személyében azon idő alatt, mely a bejelentés beadása és a díj esedékességének napja (az év október 1-sője) között lefojt, változás állott be, ezen változást a díjköteles az 1883. IX. t.-cz. 4. §. 3-ik pontja értelmében ott, hol az első bejelentést tette, szintén bejelenteni köteles. Azon díjköteleseknek, kik állandó lakhelyükön kívül másutt advóval megrovára nincsenek, megengedtetik, hogy a községi előjárás előtt személyesen megjelennének, vallomásukat tobbá mondhatják. Debreczen, 1892. febr. 10. A városi tanács.

... 16 biz. tagot. 16 » 20 » 24 »

... az a városi tanács. ... a városi tanács.

... a városi tanács.

... a városi tanács.

... a városi tanács.

... a városi tanács.

... a városi tanács.

... a városi tanács.

... a városi tanács.

... a városi tanács.

... a városi tanács.

... a városi tanács.

nyerendő nyomtatványon kötelesek a) polgári állásukat, b) lakásukat, c) azon sorozó járás, illetőleg község nevét, melyben a törvény 1. §-ában felsorolt okok valamelyikéből a hadi (hadi tengerészeti) vagy honvédségbeli szolgálat alól mentesek, d) azon évet, a melytől fogva a felmentés számítható, bejelenteni és e) a reájuk, esetleg azon családokra, kinek család-jához tartoznak, a megelőző 1891. évben általános lakhelyükön esetleg más községben is kivetett egyes állami adók összegét hitelesen kimutatni, ezenkívül f) azon véd-, illetve díj-kötelesek, kiknek hadmentességi díját a törvény 11-ik §-a értelmében a család fő fizeti, a család fő nevét és 1891. évi adóját, g) azok pedig, kiknek hadmentességi díját a munkaadó fizeti, a munkaadó nevét és lakását bejelenteni. Ezen adatok bejelentésének elmulasztása, a kiadvandó hadmentességi díj három, egész hatszoros összegének megfelelő bírságot von maga után. Ha a munkaadó személyében azon idő alatt, mely a bejelentés beadása és a díj esedékességének napja (az év október 1-sője) között lefojt, változás állott be, ezen változást a díjköteles az 1883. IX. t.-cz. 4. §. 3-ik pontja értelmében ott, hol az első bejelentést tette, szintén bejelenteni köteles. Azon díjköteleseknek, kik állandó lakhelyükön kívül másutt advóval megrovára nincsenek, megengedtetik, hogy a községi előjárás előtt személyesen megjelennének, vallomásukat tobbá mondhatják. Debreczen, 1892. febr. 10. A városi tanács.

Uj tanácsjegyző. Dr. Dezső Kálmán nagybányai aljárásbíró tanácsjegyzőül rendeltetett be a debreczeni kir. ítélő-táblához.

Halálózás. Id. Tóth András, a debreczeni polgári osztály egyik tipikus alakja, volt ev. ref. presbyter és városi bizottsági tag, f. hó 9-én elhunyt. Egyenes, magyaros jellemű, becsületese és szorgalma köztiszteletet szerzett neki. Elhunytával ismét megfogott egyetlen a már nagyon gyérülmi kezdő tipikus debreczeni alakok száma. Haláláról vettük a következő gyászjelentést: Mely bánatba borult szívvel tudjuk áldott emlékü férjemet, feledhetlen édes apánk, nagyapánk, testvérünk és szeretett rokonunknak néhai polgár idősb Tóth András volt városi- és ev. ref. egyházi bizottsági tagnak folyó 1892-ik évi február hó 9-én, esteli 10 óraker, életének 77-ik, boldog házassága 55-ik évében, 10 hónapi, de különösen 5 napi súlyos betegség után bekövetkezett elhunytát. Boldogult halottunk földi részei folyó hó 12-én, délután 2 óraker fognak előbb miklós-sziv-utczai 1985. sz. saját házunknál, majd az ev. ref. kistemplomban tartandó gyászszertartás után a hatvan-utczai temetőben örök nyugalomra letétni. Mely végtisztesség megadására a bánatunkban osztozó rokonokat, barátokat, ismerősöket tisztelettel meghívjuk: Bánatos özvegye: özv. polgár Tóth Andrásné szül. Molnár Zsuzsanna; gyermekeim: Tóth István, nejevel Erdélyi Juliánával; Tóth Ferencz, gyermekeivel; Tóth Zsuzsanna, férjével Pósalaky Andrással és gyermekeivel; özv. Tóth András, gyermekeivel; Tóth Gergely, nejevel Kovács Zsuzsannával; Tóth Mária, férjével Bihari Lászlóval. Az elhaltak testvérei: özv. Halasi Istvánné, Tóth Julianna gyermekeivel; özv. Tóth Mihályné és gyermekei; özv. Tóth Jánosné gyermekeivel; számos rokon nevében is. A temetést Dankó M. temetkezési intézete rendezi.

A protestánsok száma. Érdekes statisztikát olvasunk a Pápan megjelenő Dunántúli Protestáns Lapban, a keresztyén felekezetek számarányának a legközelebbi 100 év alatt történt változásáról. Száz évvel ezelőtt volt 37 millió protestáns, 40 millió görögkeleti és 80 millió róm. katolikus. Száz év

meghúsorzozod évi jövedelmedet, replikázott az orvos. Kiváló kiviradti kapacitálták egymást. Rendíthetetlen elvszilárd maradt mind a kettő. Ugy is váltak el, siettek kiki pártjához, hol már felforgatták értők az egész várost a szavazó polgárok.

Mikor aztán szavazásra vezette hivat az ügyvéd, így gondolkodott: »Az én anyósom beváltja ígéretét. Az orvost odaviszi, engem kijussolnak, a kuriából egybatkát sem kapok, ráadásul az orvos kinevet, diadalt ül felettem, hiába kapacitálom, nem enged. ... eh, megtörtént ez már mással is, és leszavazott az ellen Y. párttra, sietett anyósához, vitt magával kir. közjegyzőt is.

A másik pártra kerülven a szavazás, így gondolkodott az orvos: »A lapogáti szóól reneteg jövedelmedet hajti, a hegyeken filoxera miatt nem terem szőlő. Anyósom beváltja ígéretét. Hogy lefőzőm most ezt a prókátort, so-hase főzték így le, de nem is fogják. Ha megtudja, hogy enyém lett törvényesen a »lapogáti szőlő«, menten megüti a lapos guta. De meg milyet nevetek a szeme közé. Ellenkezett esetben ő ül diadalt rajtam, elvélől nem enged. ... Eh, megtörtént ez már mással is, és leszavazott az X. ellen párttra, sietett anyósához, — szinte vitt magával kir. közjegyzőt.

Mire a két kir. közjegyző, ügyvéd, orvos megérkeztek, akkor tudta meg az anyós, no meg az utczai irtózatoss »le vele.« abczug-»üssük főbe.« z ajból két veje egyetértését.

Hogy aztán minő salamoni ítéletet hozott özv. Csutkásné a kuria, lapogáti szóól ügyében, arról halgat a kir. közjegyzői protokulum, de nem a krónika!

alatt a görög keletiek száma megkétszereződött (most 89 millió); a r. katolikusok 2 és félszer annyian vannak, mint akkor, (vagyis 205 millió); a protestánsok száma pedig megkétszereződött, vagyis jelenleg 137 millióra tehető számuk.

Erdészeti államvizsgák. A földmívelésügyi minisztérium figyelemzeti azokat, a kik ez év tavaszán erdészeti államvizsgát tenni szándékoznak, hogy a vizsgaétel engedélyezéséért a fennálló vizsgaügyi szabályzat értelmében beadandó folyamodványaik, — a szabályszerűleg szükséges okmányokkal — és szakbeli leírással felszerelve, legkésőbb folyó évi márczius hó 26-áig az erdészeti államvizsgáló bizottság elnököhöz, Bedő Albert országos főerdőmesterhez (Budapest, földmívelésügyi minisztérium) bérmentve küldjék be. Az államvizsgák megkezdésének napját annak idején közze fogják tenni.

Az örömtünet. Egy vidéki városból küldik nekünk a következő hírt: »Városunknak örömtünetep vele tegnap. A f városban megrendelt halottakocsi, mely 1050 pengő forintra került, tegnap megérkezett. A hivatalos átadás után azonnal használni fogják. A kocsi gyönyörű kiállítású s igen szép a külseje. Hogy a halottakocsi érkezése alkalmából tartott bankettet kik mondottak felköszöntőt, arról nem ír a tudósító. Azt hisszük: az ünnepezt halottas kocsi tulajdonosa érdekében bajos volna ott az embereket életetni az emberi kor legszűkebb határáig.

Hanyag születés. Egy hatvan-külvárosi gazda panaszt tett a II. ker. kapitányságnál, hogy a születés, kit feleségéhez hitt, a segédkezést megtagadta. Mig aztán más születés után járt, megszületett a kis gyermek, de a születési segédkezés hiányában mindjárt meg is halt. A rendőrség áttette az ügyet a kir. ügyésséghez, — kis baba holttestét pedig beszállították a városi kórházba, hal fel fogják boncolni.

Vállalkozók figyelembe. A nagym. m. kir. honvédelmi minisztérium a vászon-, pamut-, calicot és csinvat nemű szövetekből készitendő honvédségi czikkék szállítását az 1892 évtől kezdve további 6 évre vállalkozás utján óhajtván biztosítani, e körülményre oly megjegyzéssel hivatták fel a szállításban résztvenni óhajtok figyelembe, hogy a szerződési s egyéb idevonatkozó feltételek az alólt kereskedelmi és iparkamara hivatalában (N. Hatvan utca 1445 sz.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Debreczen 1892 február 1. A kereskedelmi és iparkamara.

A zsidók betegségei. Lagneau francia néprajztudós a párisi orvosakadémia egyik ülésén hosszú előadást tartott azokról a betegségekről, melyek kiváltképen a zsidókat érintik. Statisztikai adatokkal bizonyította be, hogy az izraeliták között szerzőlött gyakoriak az elme- és idegbajok, valamint a czukorbetegség. Egyebek között ezeket mondta: A zsidóság tudvalevőleg szapora faj, de nagy elterjedésének mégis az a főoka, hogy az izraeliták között a gyermekek halandósága feltűnően csekély. Ez viszont onnan van, hogy a zsidó anyák maguk gondozzák és szoptatják gyermekeiket, a mi módjukban van, mert ritkán foglalkoznak gyári vagy mezeti munkával. Sokan tapasztalni vélték, hogy a kolera a zsidókat megkíméli. Némely vidékeken valóban ezt bizonyítják a statisztikai adatok; de nem ott, ahol még mindig megvannak a ghettok és zsidónegyedek, melyek piszkos voltakban a járványok fészkei. Ha a kolera sok helyen csakugyan nem bántja a zsidókat, annak oka e faj mértékletes élete, mely viszont a vesézületett mértékletességéből ered. A zsidók ritkán részesek. De ha nem is látjuk közöttük az alkohol pusztítását, annál inkább feltűnik sajátos izgatottságuk, rendkívüli érzékenységük és idegességük, mely beteges bőbeszédűségben nyilvánul. Minden statisztikai adat arra vall, hogy a zsidók között sokkal gyakoribb az örültség, s az idegbajok nagy sokasága, mint más népek között. Feltűnően és aránytalanul sok zsidó szenved czukorbetegségben; de még mindig nem tudni, miért.

Hepp! Hepp! Micsoda riadalom volt az tegnapi déltájban a megye házával szemben. Ember — ember hátán gyült, s ugy bámulták e kíváncsi — hecczet, melynél sem egy bika-, sem egy kakasvialdal sem nyújthatott volna szemléletesebb látványt. Már csak az is nagyszerű volt a dologban, hogy itt e tanulságos heccz nál még e tree-t sem kellett fízetni a t. publicum-nak Istenugyse megérdemelték volna az olimpusi díjat a szereplők. Megjegyezzük azonban, habár olympusról beszélünk is, hogy a látvány rendezői nem valami görög hősök — legfeljebb valami új görögök voltak. Nem, nem, — békés izraelita polgártársak ok mindakettek. És hogy mégis ilyen utczai ok ók viadalra keltek, annak csak a keblükben forrongó dűh, s nagymérvű ingerlékenységük volt oka. . . . Oly ingerlékenyek voltak, mint a homoki vipera — talán valami pletyka beszéd bosszantható fel őket — s ezért támadtak ok a Curiatius-ok és Horatiusok módjára az utczán oly vakmerően egymásra üfölték, vágták, karmolták, rugták, köpték, pofozták egymást — amugy nem annyira magyarosan, mint inkább az ó-n é p szokása szerint. Cseppet sem kellett e két polgártársat, kik kölömben mindketten városzerté jól ismert és tisztelt figurák, biztatni, hogy »rajta! rajta!« vagy »hepp! hepp!« mert ok ketten már ugyis ellátták az egymás háját. Az épuletes utczai heccznek valószínűleg a törvényszék előtt leend folytatása, akkor majd t ő b e t.

Tüzoltók bálja. A hajdu-nánási önkéntes tüzoltó egyesület évi február hó 13-án saját pénztráza javára a Fejes János ur termében zárkörű táncvizsgát rendez, melyre czimzettel tisztelettel meghívja a rendezőség. Belpéti díj személyenként 60 kr. Mérésekt éron izletes étek valamint jó minőségű italokról gondoskodva leend. Kezdeté 7 óraker. Felülfizetések köszönettel nyugtáztatnak.

Lapunk mai számához van melékelve Paczelt János debreczeni mag- és virágkereskedő gazdag tartalom árjegyzéke, melyet ajánlunk a gazdálkodó, virágkedvelő és konyhakertészettel foglalkozók figyelembe.

Talált gyűrű. A III. kerületi kapitánysághoz egy gyűrűt vittek be, hol a tulajdonos — kellő igazolás mellett — átvetheti

Statisztika az újvilágból. Pénztárnokok, bankigazgatók és banktisztviselők, könyvelők s más bizalmi állásban levő gentleman-ok az egyesült-Államok kára a múlt évben összesen 18,730,294 dollárt, tehát majdnem 20 milliót sikkasztottak el. E lista azonban nem teljes, mert a mint a nagyobb lapok is állítják, számos sikkasztást magánúton elintéztek. Ha e sikkasztásokat is figyelembe vennék, akkor az elikkasztott összegek legalább is huszonöt millió dollárt tennének ki. Fiadelfizban két pénzintézet esett áldozatul egy 3,700,000 dolláros sikasztásnak. Egy másik bank pénztránoka 468,000 dollárral elégedett meg s így ez összeg teljesen eltörpül az 1,100,000 dollár mellett, melyet a hostoni Maverick-bank kára elikkasztottak. A sikkasztó köztisztviselők között a tolvajpálmát kétségkívül John Bardsley, a boldogult fiadelfiai városi pénztárnok nyerné el, a ki 1,366,378 dollárt sikkasztott el. Ha nem a köztisztviselőknek alkalmazott tisztviselők sikkasztásait vesszük tekintetbe, ugy mint milliomos tolvaj elsőnek Fiel Edward fiatal pénzarisztokrata említett fel, — a ki üzleti barátait és rokonait két millióval csalta meg. Az elikkasztott összegek nagy része merész börze-spekulációknak esett áldozatul. Legtöbbet — hét millió dollárt — Pennsylvania államban sikkasztottak el. Nem érdektelen az előbbi években elikkasztott összegekre visszapillantani. 1878-ban alig 2,785,000 dollárt sikkasztottak el, 1878 — 1888 közt az évi sikkasztás 2 — 4 millió dollár közt változott, 1884-ben azonban már huszonkét millió dollárt tettek ki az elikkasztott összegek. 1889-ben csak 8 millió dollárt sikkasztottak el. — A tüzestek által szenvedett kár az elmúlt évben százhatvanhat millió dollárra roguott s a tüzek között két egymillió tüz volt. A tüzkarbiztosító intézetek múlt évben 140 millió dollár vesztésséggel zárták le mérlegüket s kisült, — hogy a tüzek egyharmada gyujtogatásból származik. Valóságos kenyérkereseti ágga fejlődött a gyujtogatás. Szédelgő kereskedő s élelmes farmerek csupa számításból gyujtják fel ingó és ingatlan vagyonukat, — hogy a biztosító társaságtól kapott nagy összeg révén újabb, — nagyobb ingatlanokat vásárolva, — ezeket újra felgyujtsák s újra kifizetessék maguknak a biztosítási összeget. Valóságos verseny fejlődött ki e tekintetben. — Így például csodálatos, hányszor csap le a villám valamely farmer házába, habár az egész környéken sem volt égihaboru. A kivégzési statisztika két részre oszlik. — Az egyik részt a slierif, a másikat »Lynch justice« hajtotta végre. Ez utóbbi felannyi idővel, minden költség s ceremónia nélkül kétannyi mütétet hajt végre. Törvényes kivégzés a múlt évben 123 volt: a kivégzettek közt volt 52 fehér, 65 néger, 1 mexikói, 4 indiánus és egy japáni. A nép összesen 200 embert lynchelett meg, köztük hat nőt. Legtöbb embert lölőpásért és gyujtogatásért lynchelettek meg. Az Egyesült-Államokban a múlt évben összesen 3331 ember lett öngyilkossá. Az öngyilkosokból 2640 férfi és 691 nő. A múlt évben összesen 5906 gyilkosságot követtek el. Egy szóval, az új világ azon van, hogy rövid idő alatt — utolérje a vén Európát.

Különlélek. Ortult a vasuti hidon. Az eszéki vasuti hidon a minap egy pénzügyi megállította a bécsi vonatot. Kivont karddal odaállott a hidközépre s ugy integetett a vonatnak. A lokomotívvezető szerencsére észre vette s megállott, mielőtt még a kerekek a pénzügyört szétszakgatták volna. Mikor a vonat megállott, a pénzügyör odalépett a lokomotívhoz s nagy komolysággal azt mondta a vonatvezetőnek, hogy ne menjen tovább, mert a hid rögton le fog szakadni. Miután egész viselkedése elarulta, hogy örült, eltávolították az utból és a vonat tovább robogott. Az örültet a vonatvezető jelentése alapján még az nap az eszéki kórház megfigyelő osztályára szállították.

Lefejezett haramiavezér. Sara-Mussából, Bulgáriából jelentik, hogy Lefter János, a rettegett haramiavezér, a kinek a fejére ötezer frankot tűzött a bolgár kormány, a czirkáló esendörök agyonlötték január 30-án egy közeli erdőben s miután öszszergyott, Petro csendörhadnagy leütötte kardjával a fejét. Lefter harminckilenc éves görög ember volt s egyike a legvakmerőbb haramiáknak. Még vonatokon és gőzhajókón is garzálódott. Fejét ráakasztották Sara-Mussában egy lámpa

oszlopára s kiállították Burgasban is, azután pedig elküldték Szófiába, a hol lefotografálták.

Rövid hírek. Kötüntetett bíró. A király Kulik János Zahár község bírájának, sok évi hü és sikeres szolgálata elismerésül, a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta. — Korán volt. Kis Újszállason Mártonffy István adóellenör gyönyörű szép 16 éves leánya a kutba ölte magát. A korai kétségbeesés okát nem tudják a bánatos szülők. — Viz alatt áll. Lundenburgtól egész a Dunáig húzó vidék, miután a Morva kiöntött. — Csódbé jutott. Bécsben Schleicher, ismeretes sportmann ésa »Neueste Nachrichten« kiadója, ki az Union-klubban a napokban egyetlen este 1.125.000 márkát veszített. — Megszökött. Neumann bankár Potsdamból, órási adóságok hatrahagyásával és jelentékeny letétek elikkasztása után. — Lavina gőrgögeteg és a nagyhavazások folytán Ausseben a vasuti forgalom teljesen szünetel és a helység minden közlekedéstől teljesen el van zárva. — Natália kiutasítása. Belgrádból jelentik, hogy a belgrádi törvényszék előtt kezdetét vette a végtárgyalás a Natália királyné kiutasítása alkalmával letartóztatott zavargók ellen, de a tárgyalást elhalasztották jövő hétre a közönség szertelen tolongása miatt. — Vád alá helyezett takarékpénztári igazgató. A szebdi kir. ítélő tábla büntető tanácsa cremenits Pál nagykikindai lakost, a kerületi első takarékpénztári igazgatóját család és hamis tanúzásra való csabítás büntetése, illetőleg vétésége miatt vád alá helyezte. A vád alá helyezés jogerős. — Robbanás egy szénbányában. Párisból táviratozzák, hogy a frameriesi szénbányában robbanás történt, minek következtében két bányász meghalt. A többi bányászt megmentették. — Himlő járvány. Nagyváradon a hólyagos himlő egyre jobban terjed. A városban annál nagyobb az aggodalom, mert himlő kórháza nincs és a betegeket nem tudja elkülönteneni. — Tolvaj anarchisták. Mathein és Sigmund anarchistákat, kik Viardénának, az ismert anarchista özvegyének üzletéből, melyben alkalmazva voltak, vagy 20,000 franknyi értékű árakat loptak, Párisban elfogták. Az elfogtatást nagy övatasággal kellett eszközölni, mert a két anarchista nál egész fegyverraktár, sok revolver, tör s egyéb gyilkosszer volt. — A lottó király mint asztalos. Farkas Menyhért a híres lottónyerő a szebdi feyházban most az asztalosmesterséget tanulja. — Nyomdász-sztrájk ütött ki Győrött. Az ottani szedők mind abba hagyták a munkát s ennek következtében a győri lapok csak ugy fognak a következő napokban megjelenni, ha — lehet. — A vándorszínész halála. Komárommegyei Ácsón a napokban elhunyt az ott működő özv. Keresztélyiné társulatának egyik tagja: palotai Végh Károly 53 éves korában. A sirnál emlékboszédet egyik pályatárs: Lovassy Dénes mondott.

Aggodalmak a jövő termés miatt. A Tisza vidékéről a buzavetés állásáról rendkívüli kedvezőtlen hírek érkeznek. Nem is lenne csoda, ha ez a veszélyes és széleslyes időjárás nagy károkat okozna. Oroszországból meg egészen kétségbejött hírek érkeznek a vetések állásáról. Az őszi vetések tulnyomó része kifagyott, kivesszt és nagy része a szántó földeknek be sem vettett. Oláhországban szintén kedvezőtlennek találják a vetések állását. Ilyen körülmények mellett érthető, ha a gazdák kesztültek értékesítésével egyelőre nem sietnek.

Irodalom és művészet.

Névtelenek műkiállitása. A kopenhágai műkiállitásban névtelenül állították ki a festményeket és műtárgyakat. A közönség így kénytelen önálló véleményt mondani és a munkákat belső értékük, nem pedig a divat izlése szerint megítélni. Ez különösen az ifju, még névtelen tehetségekre bir nagy előny. nyel.

A Kisfaludy-társaság disztulése.

A Kisfaludy-társaság vasárnap d. e. tartotta meg 45-ik disztulését az akadémia nagytermében, igen nagy számú diszes közönség jelenlétében. Gyula Pál elnök hosszabb beszéddel nyitotta meg az ülést. Beszédében a nyelvésztársaság hanyatlásával s annak okaival foglalkozott, főképen a hírlapirodalomra való áttöröltes ismeretekkel és munkával, aminek az a következtése, hogy nyelvünk tisztasága ma sokkal hiányosabb, mint évtizedekkel ezelőtt volt. A zajos eljenzással fogadott előnöki megnyitó után Beothy Zsolt olvasta fel tiktári jelentését, mely költői nyelvű méltatása volt a társaság működésének. Ezután Szász Károly a társaság alelnöke állt a felolvastó emelvényre s elszavalta »Drága föld« című költeményét. Majd Rákos Jenő foglalt helyet a felolvastó asztalnál s »A nemzeti geniuszról« tartott érdekes felolvasást, melylyel mindvégig lebilincselte a közönség figyelmét. Bartók Lajos olvasta fel azután »A hős özvegye« című költeményét, mely mély benyomást tett. Agg honvédek mennek üdvözölni neve napján vezérük özvegyét, Damjanich Jánosné. Bár a költeményben nem fordul elő Damjanichné neve, a körülírásból a közönség ráismert a vértanu

özvegyére. A költeményt tüntetészerű taps követte, mert a közönség már tudta, hogy annak czime eredetileg »Damjanichné« s Gyulai Pál kivánságára változtatta meg a szerző. Szigeti József, a társaság tagja olvasott fel azután egy humoros csevegést »A táblabíró-intendás« ról, Simonsics Jánosról. Nehány adomaszerű epizód zajos derűtséget keltett. Végül még Varga Gyula másodtitkár tett jelentést a pályázatokról. A Lukács Krisztinadíjat a beérkezett egy munkának nem adják ki. A Bulyovszkiné díjat ki kell adni a pályázati szabályok értelmében, amár az aránylag legjobb 4. számú Mátás-oda nem üti meg a mértéket. A jeliges levélből, melyet az elnök bontott föl, Kovács Lipót (Kassa) neve tűnt ki. Az új pályakérdések kihirdetése után az ülés véget ért.

TÖRVÉNYSZÉK

Összevessz a szegedi kir. táblán. Annak idején nagy feltűnést keltett az a czikk, melyet Káplány Géza szegedi kir. táblai bíró irt az Ügyvédek Lapjában hivatali főöke: Szélley Sándor királyi táblai elnök ellen. A bíró ur egyebek közt azzal vádolta e cikkben az elnököt, hogy embertelenül bánik a bírakkal s az alaposág rovására mennél több elintézet kíván tőlük. A királyi főügyészség e czikk miatt bevádolta Káplány Gézát a királyi kuriánál, mint a jelen esetben első fokú fegyelmi hatóságnál s a kuria a vizsgálatot Káplány ellen el is rendelte.

Színház.

A nagyváradi nyári szinkör elnyeréseért több színgazgató pályázott s ezek közül a színtügyi bizottság Ditrői Mór kolozsvári színgazgatónak javasolja a szinkör kiadását.

Serédi Sarolta nagy sikerrel folytatja vendégszereplését a szatmári új színházban. Minden föllépése alkalmával tele van a ház. A héten »Lili«-ben és »A siroki románc«-női főszerepében lépett fel ugyancsak telt ház előtt s a közönség tapssal és virágözönnel árasztotta el a kedvelt művésznőt.

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna.**
Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő, és **Dr. Bakonyi Samu** főmunkatárs.

Uj posztó raktár!

Tudatjuk a n. é. közönséggel, hogy az egész országban oly nagy hírnévnek örvendő

Brassói gyapjúposztókból

a közelgő tavaszi idényre nagy választéku raktárt rendeztünk be s azokat a valódi tiszta gyapjú minőségben igen olcsón árusítjuk el.

SZABÓ LAJOS FIAI

DEBRECZEN, RÓZSATÉR.

Mintakkal kívánatra készséggel szolgálunk.
(8.) 25.—

Magyar általános kőszén bánya részvénytársulat.

Ajánlja a t. malom-, szeszgyár- és cséplőgép-tulajdonos uraknak, valamint szobafűtésre legjobb minőségű

centeri és királdi

vegyes-, akna- és darabos-szenét

egész kocsirakományokban minden állomásra szállítva.
Megrendelések intézendők

a magyar általános kőszénbánya részvénytársulathoz
Budapest, V., váczi körút 46.

Képviselők, kik e szakmában jártasak, kerestetnek. Ajánlatok az igazgatóságához nyújtandók be.
(33.) 4—15.

3238. tk.
1891.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szoboszlói kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy »H.-Szoboszlói Takarékpénztár« végrehajthatónak Dede Sámuel végrehajtást szenvedő elleni 800 frt lőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést, a szoboszlói 413. sz. tjkvben A — 2 alatt foglalt 6502/a. h. számú 1 hold 1525 □ öl szántó földre 361 frt — a szoboszlói 6168. sz. tjkvben A — 1 alatt foglalt 4876/a. h. számú ingatlanból Dede Sámuel illetőségére 699 frtban megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok **az 1892. évi márczius hó 17-ik napján délelőtt 9 órakor** a szoboszlói kir. járásbíró, árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak. —

Árverezni szándékozókat tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban kiküldött kezéhez letenni.

H.-Szoboszló, 1891. évi december hó 17. napján.

Lengyel,
kir. járásbíró

(52.) 1.—

Rickl József Zelmos

DEBRECZENBEN.

Ajánl

petroleumot

(tisztá nem gyulékony)

liter számra . 16, 18 és 20 kr,
császárolajat . . . . . 26 „
király olajat . . . . . 30 „

továbbá:

MAGYAR- és FRANCZIA-COGNACOT,

Cuba-, Jamaica- és Ananás-rumot,

Pecco, Mandarin, Császár, melang Souchong

TE Á T, (3.) 6—

TEA-SÜTEMÉNYEKET,
déli gyümölcsöt,

legfinomabb czukrot, kávé, csokoládét

és minden fűszerszakmába tartozó árukat

a legjutányosabb napi áron.

MEGHIVÓ.

A debreczeni kölcsönös segélyző egyesület mint szövetség

1892. évi február 28-án, délelőtt 10 órakor

a városháza nagy-tanács-termében

VIII. ÉVI

RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

fogja megtartani, melyre az egyesület tagjai ezennel meghivatnak.

A közgyűlés tárgyai a következők:

1. Igazgatósági jelentés a múlt üzletév eredményéről.
2. Az évi mérleg és számadások, valamint a lezároló III-ik, vagyis az 1886-diki évtársulat vagyonszámlájának előterjesztése.
3. A III-ik vagyis az 1886-diki évtársulat felszámoló bizottságának jelentése.
4. A felügyelő bizottság jelentése és annak alapján az igazgatóság, a felszámoló bizottság és a felügyelő bizottság részére a felmentvény megadására.
5. Az 1887-iki évtársulat felszámolásához 5 felszámoló bizottsági tag megválasztása.
6. Az igazgatóság kiegészítése, u. m.: 5 kilépő igazgatósági tag helyének betöltése.
7. Esetleges indítványok.

Jegyzet: Az évi mérleg és számadások kinyomtatva, a közgyűlés előtt 8 nappal, az egyesület helyiségében — Czegléd-utcán, az »Első debreczeni takarékpénztár« épületében, bent az udvarban — minden törzs betevő által a hivatalos órák alatt átvehető.

Kivonat az alapszabályokból 28. §. A közgyűlésen az egyesület minden tagja, minden betét után egy szavazattal bír, de tíz szavazattal többet senkinek gyakorolhat, a szavazat érvényességéhez a betéti könyvecské felmutatása szükséges.

Minden egyleti tag csak egy megbízást vállalhat magára, mely megbízást a közgyűlés előtt az elnöknek tartozik írásban átadni. — A megbízottnak szintén 10 szavazata lehet.

Kelt Debreczenben, az 1892. évi január hó 31-én tartott igazgatósági ülésből.

Simonffy Imre

kir. tanácsos, egyl. elnök.

(51.)

Vadon Sándor

egyleti jegyző.

1—2.

Uj temetkezési intézet!

DANKÓ MIHÁLY

ujjonnan berendezett

temetkezési intézete

DEBRECZENBEN,

Czegléd-utca 2155. szám alatt, a gyógyszerházzal szemben.

Becses tudomására hozom, miszerint: a nagyérdemű közönség elismerő bizalmánál fogva üzletemet fokozatosan oda fejlesztettem, hogy a temetkezéshez megkivántató

ércz, fa és mindennemű behuzott, egyszerű és diszes koporsók, halotti kellékek, gyászokcsik, legszebb kivitelben,

a gyászoló felek igényeihez mért

tisztességes olcsó árért

szolgáltatom ki. Főtörökvésem leendő mindig a szolid verseny betartása mellett a szigorú pontosság és figyelem.

Elvállalok mindennemű temetések rendezését, helyben, mint vidéken. — Hulszállítást minden irányban.

Ércz, má, és élővirág koszorúk előállítását szalag felirással — vagy a nélkül — a kor kívánalmaihoz mért olcsó árért.

Kérve a n. é. közönség pártfogó támogatását: hogy a szomorodott felek igényeit továbbra is méltányosan elégíthessem ki.

Debreczen, 1892. január hó.

Kiváló tisztelettel:

DANKÓ MIHÁLY

(7.)

5.